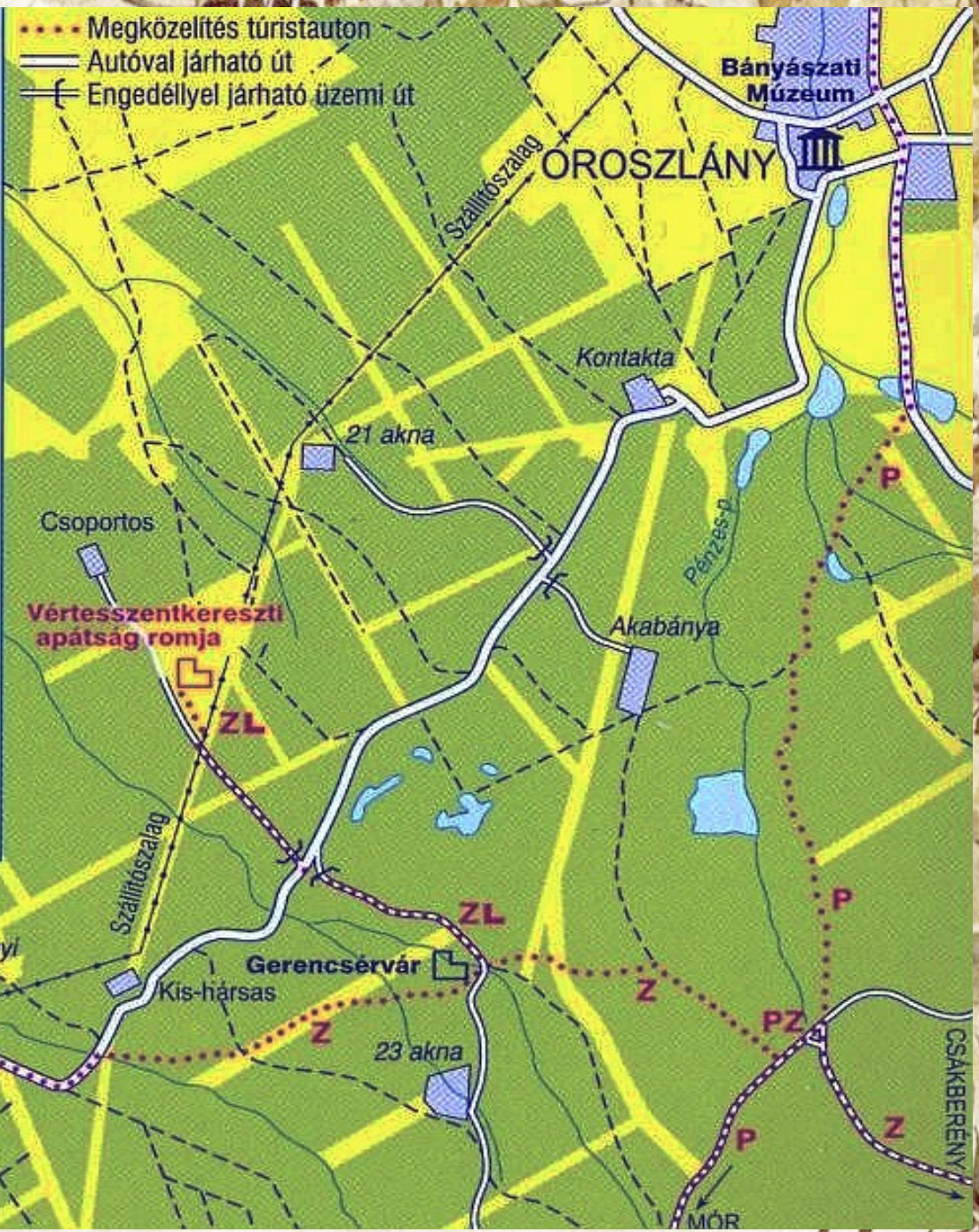

A 7.a osztály tervezett osztálykirándulása Majkpusztán és Vérteszentkereszten

*Idén így sikerült - az első alkalom, hogy
virtuális osztálykiránduláson voltunk.*

*Igaz, hogy a jó levegő és a séta hiányzott,
de legalább senkinek nem ment ki a
bokája, senki nem hagyta otthon a
tízóraját, és mindenki kényelmesen ült...*

Majkpuszta, kamalduli remetesség

Van egy igazán különleges hely az országban, ami talán kevesek számára ismert. Ez a hely az Oroszlány melletti Majkpuszta. A táj szépsége már önmagában sokra érdekmesíti ezt a környéket, de egy különleges műemlékegyüttest is találhatunk itt Budapesttől alig 70 km-re, Oroszlány város szomszédságában: egy egész Közép-Európában egyedülálló helyszínt, a némaságot fogadott kamalduli szerzetesek barokk kori remetességét. A remetalakok egyforma, katonás rendben állnak egymás mellett. Egyszerű, nyeregtetős épületek, fehérre meszelt falakkal. Az egyes lakok felépülését különböző nemesi családok áldozatvállalása tette lehetővé. Ezért látható minden homlokzaton annak a családnak a kőbe faragott címere, aki az adott házat építtette. A némasági fogadalmat vállaló és megtartani képes remeték élhettek a lakokban - egy házban egy remete.

A majki műemlékegyüttes

A majki műemlékegyüttes Oroszlány külterületén, Majkpusztán található, valaha kamalduli szerzetesek éltek falai között, különálló kis cellaházakban. A barátlakokon kívül a komplexum része a templomból megmaradt, ma csonkán álló torony, illetve a főépület is, amelynek falai között — miután II. József rendelete nyomán a rendet megszüntették — az Esterházyak alakították ki vadászkastélyukat.

A név eredete

Bél Mátyás nézete az, hogy az elnevezés illír eredetű, szerinte Isten anyját ők Majkának nevezték, az idők folyamán aztán szó végi magánhangzókopással ebből alakulhatott ki a Majk elnevezés. Kiss Lajos Földrajzi nevek etimológiai szótára c. munkájában Majk nevét a szláv Moyk, Mojek személynevekből eredezteti, mások pedig a Miklós név középkori alakjából: Myk próbálták megtalálni az elnevezés eredetét.

A kamalduliak Majkon

*A kamalduli szerzetesrend a bencések szigorított rendje volt. Szent Romuald alapította a XI. században. A rend puritán szerzetesei három év kolostori élet után visszavonultak a különálló remetelakokba, minden munkát maguk végeztek, némasági fogadalmat tettek. Ruhájukról *fehér bencéseknek* is nevezték őket. Fejük tetejét borotválták, tarkójuknál félkörívben rövidre nyírt haját és hosszú szakállt viseltek. A némasági fogadalom alól csak a december 28. és január 2. közötti napok voltak kivételek; ekkor a refektóriumban gyűltek össze, máskor azonban cellaházuk telkét is csak engedéllyel volt szabad elhagyniuk.*

A kolostor

A kamalduli barátokat az új birtokos telepítette Majkra 1733-ban. A kolostor két részre tagolódik: a *foresteria*, ahol a közös helyiségek voltak, és a *clausura*, vagyis a remeték cellái. Minden cellában külön kápolna, lakó- és hálóhelyiség, kamra és pince állt a remeték rendelkezésére, amelyben főként elmélkedéssel, a Biblia olvasásával, imával, írással töltötték napjaikat, de megművelték cellaházukhoz tartozó kis földjüket is.

A kolostor

A kolostortemplom mennyezeti freskóját *Franz Anton Maulbertsch* készítette, de mesteremberek sora dolgozott a templom belső arculatának kialakításán: pozsonyi szobrászok, bécsi mesteremberek, helyi kézművesek.

A hanyatlás századai

A kolostor azonban nem volt hosszú életű. Feljegyezték, hogy a remeték elhanyagolják misemondási és hitoktatási kötelezettségeiket, legendák kaptak szárnyra a barátok erkölcstelen életmódjáról, a rend szabályainak megszegéséről. Amikor II. József 1782-ben kimondta a szerzetesrendek eltörlését, a remeteség megmentése érdekében a katolikus egyház sem emelt szót. A templomot 1811-ben villámcsapás érte, ennek következtében romos állapotba került.

Az elhagyatott kolostor a királyi kamara tulajdona lett, posztómanufaktúrát rendeztek be benne. Megszűnése a szabadságharc idejére tehető, amikor a császári hadsereg sajátította ki az épületeket. A manufaktúrát működése alatt mindig kerülgették a betyárok, működése is csak úgy volt lehetséges, ha a bérlő rendszeresen fizetett nekik. 1836. december 22-én például itt fogták el Sobri Jóska alvezérét, *Milfajt Ferkót*, aki valószínűleg a védelmi pénzt jött behajtani.

A 19. századtól napjainkig

1806-ban gr. Eszterházy Károly megvette Majkpusztát, és minden kényelemmel ellátott otthont rendezett be. A közbiztonság is megszilárdult, A rendházból kialakított kastély az Esterházy család téli lakhelye lett egészen a második világháború végéig. 1945-ben a szovjet hadsereg ládákbán, szekrényekben hordta el a berendezés mozdítható részét. A háború után a kastély tábori kórházként, munkásszállóként funkcionált. 1946-tól a Magyar Írók Köre bérelte a kastélyt, alkotóházként használták. Az 50-es években úttörők táboroztak az évszázados falak között. A 90-es években a cellaházakat felújították, a kilátóhelyként funkcionáló templomtoronyból Esterházy Pál *Harmonia caelestis* című művének dallamai csendülnek fel harangjáték formájában. 2001 óta a Műemlékek Állami Gondnoksága felügyeli az épületegyüttest, a kastély teljes rekonstrukciója 2018-ban kezdődött el, ma is tart.

Rákóczi Ferenc és a kamalduliak

A Párizs környéki *Crobois* falucska kamalduli kolostorának volt lakója *II. Rákóczi Ferenc* 1715-1717 között. Az ottani kolostor magányában talált megnyugvást a hányatott sorsú fejedelem zaklatott lelke, s végakarata szerint szívét a kolostorban temették el. A kolostor a II. világháborúban megsemmisült, a fejedelem szívét őrző urnával együtt. Ennek emlékét őrzi az utódok számára az egyetlen magyarországi kamalduli kolostorban felállított emléktábla.

A vértesszentkereszti kolostorrom

Romantikus romtemplom az erdő mélyén...

A vértesszentkereszti kolostor romjaiban is impozáns falai a magyarországi román stílusú építészet legszebb alkotásainak emléke. A Vértess hegység belsejében, az erdő mélyén álló páratlan szépségű, romantikus, festői romok meglátogatása maradandó élmény.

Megközelítés

Román kori építészetünk kiemelkedő emléke a Vértes hegység egyik magaslatára épült bencés, később dominikánus apátság Szent Kereszt tiszteletére szentelt temploma. A terület ma közigazgatásilag Oroszlány városához tartozik. Innen — a vasútállomástól — a piros turista jelzést követve, Pusztavám felől a zöld jelzésen előbb Cserencsértúr romjait érintve egy, az országutat áthidaló szénszállító szalag pilléreihez érkezünk. Itt indul ÉK-i irányba az a meredek, pár száz méter hosszú erdei ösvény, amely a a zöld romjelzésen 5 perces sétával a dombon található romokhoz vezet.

Első írásos említése 1146-ból maradt ránk egy adománylevelben. A bencések az 1100-as évek elején érkeztek ide. A román stílusú épületegyüttes legrégebbi része a XII. század elején épült, egyenes szentélyzáródású kis templom volt a terület északi szélén, körülötte temetőt tártak fel. A kolostor egy keleti és egy nyugati szárnyal, délről csatlakozott hozzá. e korai templomot a XII. sz. második felében egy-egy kápolnával bővítették. A XII.-XIII. sz. fordulóján a meglévő épületegyüttest a déli oldalon egy háromhajós templommal zárták le, a templomot rövid kereszthajó szelte át, két szélén állhatott a két torony. A templom alaprajza egy kettős kereszt.

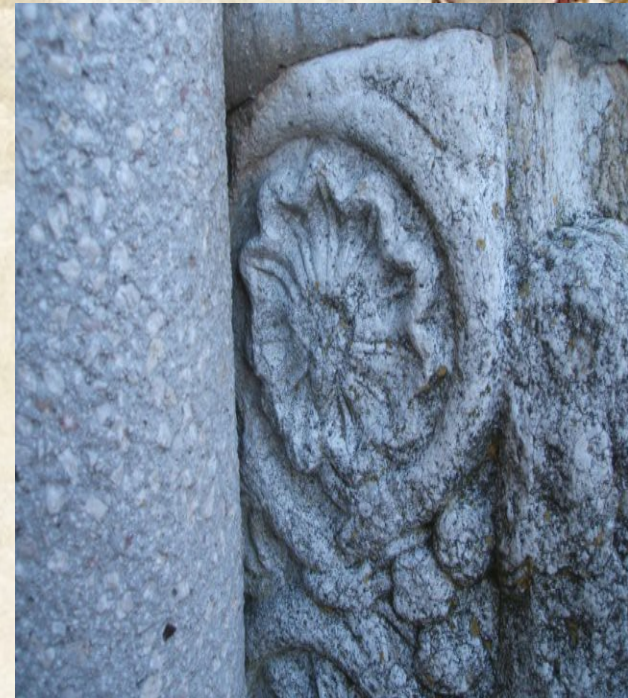
Az apátság története

Az apátság fénykora a XIII. század első felére tehető , a török időkben elnéptelenedett és pusztulásnak indult, a XVIII. században köveit már különböző építkezésekhez kezdték elhordani. A terület 1754-től az *Esterházy*-család tulajdonában volt, a kövek egy részét a tatai Angolparkban lévő múromokhoz használták fel. Szerencsére a kapuzat köveinek legszebb darabjait még a XVIII. században elásták a templom mellett, és csak a régészeti feltárások során kerültek elő.

Régészeti kutatások

A kolostormaradványokra *Rómer Flóris* bencés tanár a XIX. század második felében hívta fel a figyelmet, de az első kisebb feltárássra csak 1940-ben került sor, azóta több alapos régészeti kutatás is történt a területen. A kolostor helyreállítási munkái több évtizede folynak

Vízontlátásra!